

ҚОРШАҒАН ОРТА

Компанияның қоршаған ортаға әсерін азайту орнықты дамудың маңызды бөлігі болып табылады. Осыны ескере отырып, біздің қоршаған ортаны қорғау жөніндегі бағдарламамыз мынадай негізгі басымдықтарды қамтиды:

- табиғи ресурстардың тиімді пайдаланылуын қамтамасыз ететін технологияларды әзірлеу мен енгізуді қоса алғанда, ресурстарды басқару;
- климаттың антропогендік өзгеруін болдырмау шараларын қабылдау және қоршаған ортаға келтірілген кез келген залал үшін тиісті өтемақы төлеу;
- қызметіміздің қоршаған ортаға әсерін қадағалау;
- халықаралық стандарттарға сәйкес қоршаған ортаның қорғалуын қамтамасыз ету.

Еңбекті және денсаулықты қорғауды басқару саласындағы жалпы саясат шеңберінде біз атмосфераға шығарындылар бойынша халықаралық стандарттарға қатаң сәйкестікті қамтамасыз ету үшін тұрақты аудиторлық тексерістер жүргіземіз. Біз әуе кемелерінің жас және тиімді паркін қолдана отырып, шығарындыларды мүмкіндігінше ең төмен деңгейде ұстаймыз, сондай-ақ шығарындылар бойынша стандарттарға сәйкес келмейтін ескі ұшақтарды түрлендіру қадамдарын қабылдаймыз.

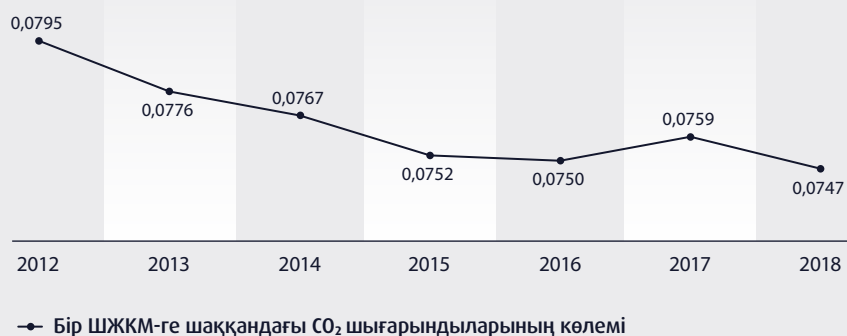
2018 жылы біз Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес табиғатты қорғау шараларын жүргіздік.

Отын шығыны және парниктік газдар (ПГ) шығарындылары

Біз әуе тасымалдарынан болатын көміртек шығарындыларының климаттың өзгеруіне ықпал ететіндігін және қызметіміздің әсерін барынша азайту үшін жауапкершілік көтеретіндігімізді ұғынамыз. Компания отын шығынын азайтудың үнемді және қауіпсіз тәсілдерін қолдана отырып, соның ішінде тиімді әуе кемелерінің пайдаланылуына және атмосфераға шығарындыларды азайту шараларының қолданылуына баса назар аударып отырып, ұшудың әрбір километрін көмірқышқыл газының шығарындыларын азайтуға тырысады.

Осы мақсатта біз Еуропалық одақ талаптарды енгізген мезеттен – 2011 жылдан бастап CO₂ парниктік газдар шығарындыларына бақылау жүргіземіз және түзетеміз. Жыл сайын Германияның шығарындыларды сату басқармасын (DENSt) шығарылатын шығарындылар туралы хабардар етеміз. Қазіргі уақытта Компания 2019 жылғы

Бір шекті жолаушы-километрге (ШЖКМ) шаққандағы CO₂ шығарындыларының көлемі

қаңтар айында күшіне енетін IATA көміртек шығарындыларын азайту және қысқарту жөніндегі жаңа схемасымен (CORSA) жұмыс істейді.

«Эйр Астананың» жаңа ұшақтарды сатып алу және сонымен бір мезгілде ескі ұшақтарды пайдаланудан шығару бағдарламасы CO₂ жалпы шығарындысының азаюына септігін тигізетін негізгі факторлардың бірі болып табылады.

Біз – Airbus 320/321 тобындағы ұшақтарды пайдаланатын Қазақстандағы жалғыз әуе компаниясымыз. Олар — өз класында ең жақсы отын үнемдеуді және ең төмен шығарындылар деңгейін қамтамасыз ететін нарықтағы ең үнемді ұшақтар. Airbus A320neo өздеріне дейінгілерден 15 пайызға үнемдірек Pratt & Whitney инновациялық қозғалтқыштарымен жабдықталған.

Алғашқы Airbus A320neo 2016 жылғы қараша айында жеткізіліп, пайдалануға енгізілді. «Эйр Астана» сондай-ақ тамаша отын үнемділігін қамтамасыз ететін инновациялық технологиялармен жабдықталған бірнеше Boeing 767-300ER және 757-200 ұшақтарын пайдаланады.

Қолданыстағы ұшақтарда біз винглеттерді (Boeing) немесе шарклеттерді (Airbus) орнату есебінен қанаттарын өзгерттік, бұл екі артықшылық береді: біріншіден, олар үлкен отын үнемділігін қамтамасыз етеді, екіншіден, аэродинамиканың жақсартылуы есебінен ұшудың неғұрлым оңтайлы жоспарлануын мүмкін етеді.

Осылайша, біз CO₂ шығарындыларының көлемін, беттің жоғарғы бөлігіндегі кестеде көрсетілгендей, 6 %-ға азайта алдық.

КОРПОРАТИВТІК ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПКЕРШІЛІК ЖАЛҒАСЫ

ҚОРШАҒАН ОРТА

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің талаптарына сәйкес, Компания сондай-ақ атмосфераға стационарлық көздерден шығарылған зиянды заттар көлемінің ең жоғары рұқсат етілетін шығарындылардың белгіленген нормативтерінен аспағандығын растайды.

Компания үнемі стационарлық көздерден зиянды заттардың шығуын азайту жолдарын іздейді және Алматыда, сондай-ақ Астанада ластаушы заттардың шекті рұқсат етілетін шығарындылары бойынша белгіленген нормативтерге сәйкес келеді. Зиянды заттардың шығарындылары жөніндегі деректер қарама-қарсыдағы кестеде көрсетілген.

Рұқсат Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне сәйкес, шығарындылардың шекті рұқсат етілетін нормалары негізінде алынды:

1. Алматы бойынша – 12.01.2015 ж. № 0003871
2. Астана бойынша – 12.12.2017 ж. № KZ33VDD00083495

Өнеркәсіптік шығарындыларды қадағалау және қоршаған ортаны қорғау бойынша іс-әрекеттер жоспарын әзірлеу үшін мынадай инвестициялар жасалды (қарама-қарсыдағы Табиғатты қорғау шараларына инвестициялар кестесін қараңыздар).

Жоспарға сәйкес, мынадай іс-шаралар орындалды:

- отын аппаратурасы мен автомобиль техникасына техникалық қызмет көрсету, бұл атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын азайтуға мүмкіндік береді;
- ұйымдастыру және қалдықтарды бөлек жинау;
- атмосфералық ауаны өлшеу аспаптарын кәдеге жарату;
- оқыту және ағарту.

Шуыл

Біз әуежайлардың жанында немесе ұшу жолында тұратын адамдарға авиациялық шуыл әсерін азайтуға тырысамыз. Бұл ретте ең төмен шуыл деңгейін қамтамасыз ететін инновациялық технологиялармен жабдықталған Airbus 320/321 тобындағы ұшақтарды және бірнеше Boeing 767-300ER, 757-200 ұшақтарын таңдадық.

Біз жоғары қауіпсіздік стандарттарын сақтай отырып, шуыл бойынша стандарттарға сәйкестіктің ең жоғары деңгейін қамтамасыз ету үшін әуежайларымызбен тығыз ынтымақтасамыз.

2018 жылғы стационарлық көздерден зиянды заттар шығарындыларының көлемі

Белгіленген норматив, Алматы қаласы	Шығарындылардың нақты көлемі, Алматы қаласы	Белгіленген норматив, Астана қаласы	Шығарындылардың нақты көлемі, Астана қаласы
жылына 33,1391 тонна	жылына 14,7209 тонна	жылына 71,61492 тонна	жылына 10,5691 тонна

Табиғатты қорғау шараларына инвестициялар

Алматы қаласы	176 069 АҚШ доллары
Астана қаласы	30 984 АҚШ доллары

Кәдеге жаратуға тапсырылған қалдықтар

Қалдықтардың атауы	Алматы қ.	Астана қ.
Пайдаланылған шиналар	1060 кг	400 кг
Пайдаланылған сүзгілер	480 кг	85,4 кг
Пайдаланылған аккумулятор батареялары	274,21 кг	
Май сіңген шүберек	470 кг	70 кг
ЛБМ ыдыстары	1205,6 кг	
Пайдаланылған мұнай өнімдері (пайдаланылған май, Skydrol, басқа да агрессивті сұйықтықтар)		1270 кг
Ағынды су (доңғалақтар мен тежегіштерді жуған)	166 м ³	
Пайдаланылған люминесцентті шамдар	1500 дана	

Қалдықтар

Біздің қоршаған ортаны қорғауға жұмсайтын күш-жігеріміз қайта өңдеуге бағытталған. Мысалы, біз бүкіл макулатурамызды бөліп алып, ПЭТ-бөтелкелерді және пайдаланылған батареяларды қайта өңдейміз. 2017 жылы қалдықтардың басқа екі түрін: металл жоңқасын және доңғалақтар мен тежегіштерді жууға пайдаланылған ағынды суларды қайта өңдеп бастадық. Өткен жылы біздің авторландырылған мердігеріміз «ПромТехноРесурс» (PromTechnoResurs) ЖШС-де 130 000 литрге жуық ағынды су шығарылды.

Өнеркәсіптік қалдықтар мамандандырылған ұйымдармен жасалатын шарттарға сәйкес олардың жиналу шамасына қарай шығарылады және кәдеге жаратылады. Барлық қауіпті қалдықтар сұрыпталып, жеке сақталады. Жоғарыдағы кестеде қауіпті қалдықтарды шығаруға арналған келісімшарт шеңберінде 2018 жылы кәдеге жаратуға тапсырылған қалдық түрлері атап көрсетіледі.

Біз сондай-ақ макулатура жинауды жалғастырамыз. 2018 жылы қызметкерлер

арасында кәдеге жарату үшін ПЭТ қалдықтарын жинап тапсыруды ынталандыруға бағытталған жоба іске қосылды. Қызметкерлер 80 килограмм ПЭТ қалдықтарын жинап, олар қайта өңдеуге жіберілді.

Қағаз қолдануды азайтуға жұмсаған күш-жігеріміздің аясында біз бизнес-процестерді тиімдірек басқаруға арналған ELMA жаңа жүйесін іске қостық. Тұғырнама біздің жұмыс процесімізді автоматтандырды және цифрландырды, бұл қағазға және басып шығаруға жұмсалатын шығындарды азайтуға көмектесті. Бұдан басқа, бұл қызметкерлеріміздің уақытын тиімдірек пайдалануларына мүмкіндік берді, өйткені енді оларда қашықтан жұмыс істеу мүмкіндігі бар. Бизнес-процестерімізді жетілдіре отырып, біз 2018 жылы өткен жылдың осындай кезеңімен салыстырғанда қағазды пайдалану және қайта өңдеу көлемін 22 023 килограммға азайттық.